

LETO XII.

ZVEZEK I.

Vrli Slovenci: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

|||

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1912

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 1. zvezka:

Pouk.	Stran	Društveni glasnik:	Stran
L. 1912 in 1812.	1	Žetale	11
Zabava:		Središče	12
Modrijan in norec. P. Senica	2	Konjice	12
Zornice. H. Preglej	5	Sv. Ana na Krembergu	12
Pravijo	9	Devica Marija v Puščavi	13
Hej Slovenci	9	Št. Jur ob južni žel.	13
Sreča	9	St. Peter v Sav. dol.	14
Razgled po svetu.	9	Govorniške vaje:	
Dekliški vrtec:		Peter Barberič	15
Mladenke, agitirajte za »Naš Dom«	10	Drobtinice:	
Cvetlice lončnice	11	Slovarček najnavadnejših tujk	16

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrt leta 50 h. — Uredništvo in upravništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva 30. decembra 1911.

Malo sveto opravilo.

Molitvenik za bogoljubno mladino. V Mariboru 1910. Vežano z zlato obrezo 1 K, vežano v črno platno z rdečo obrezo 70 v, v rjavo platno z rdečo obrezo 80 v. Dobiva se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Knjižnica S. K. S. Z. v Mariboru, Koroška cesta št. 5, nudi svojim čitateljem najboljše spise slovenske književnosti. Odprta je ob četrkih od 4.—6. ure zvečer, in ob nedeljah od 8.—10. ure predpoldan. Prosimo pa, da cenjeni čitatelji tudi knjige redno vračajo, da prihranijo sebi in nam stroške opominjevanja.

Slovenci! Naročite si „Naš Dom“.

N A Š D O M

Štev. 1.

V Mariboru, 1. januarja 1912.

XII. letnik.

Pouk.

L. 1912 in 1812.

Če se ozremo sedaj ob novem letu nekoliko po svetu, vidimo, da je povsod nebo zastrto s temnimi oblaki. Doli v topli Afriki v tripolitsanski deželi se preлива kri edino za to, ker je lakomen Lah vdrl v tujo deželo. V Aziji besni na Kitajskem vstaja, ki ni brez pomena tudi za nas Evropejce, ker tujeem, zlasti kristjanom, proti velika nevarnost. Perzijsko kraljestvo si hočeta razdeliti Rusija in Anglija. Tudi Evropa je vsa v orožju, leto za letom moramo plačevati ogromne davke za vojaštvo, za nove topove in bojne ladije. Nam proti vojska od Italije, pa tudi na Balkanu so štrnje zelo zmešane in vsak čas utegne počiti. Med Anglijo in Nemčijo so razmere še zmiraj napete, in če pride do vojske, utegne tudi Avstrijo, kot zaveznico Nemčije, potegniti v bojni vrtimec.

Kaj nam prinese novo leto 1912, je še zakrito našim očem, a po znamenjih na političnem obnebu je sklepati, da lahko vsak čas izbruhne vojska. Med Anglijo in Nemčijo se gre za svetovno gospodarstvo, med Avstrijo in Italijo pa za vpliv v Albaniji in sploh na Balkanu.

Sedanji svetovni položaj nas pa ne hote spominja preteklosti, vodi nas za 100 let nazaj. Kako je bilo pred 100 leti? Našo državo je takrat vladal dobrodušni cesar Franc I. Avstriji se takrat še niso zacelile hude rane, ki jih je zadala francoska vojska leta 1809, a leta 1811. je prišel nov udarec, denarni polom, denar je izgubil vso vrednost; kdor je imel n. pr. 100 gld. gotovine, je imel po 15. marcu 1811 le 20 gld. V državi je zavladalo splošno siromaštvo. Leta 1811. je bilo zelo vroče in prirastlo je vsega malo, le vino je bilo izvrstno. Pa še od teh

pridelkov, kolikor jih je bilo, so morali oddajati za vojsko, ki se je pripravljala za leto 1812.

V poletju in v pozni jeseni 1811. se je videl na nebu velikanski komet in ljudje so napovedovali velike reči, in niso se motili.

Začetkom leta 1812. so se pripravljali v Evropi velikanski dogodki. Že ob novem letu so vedeli vsi, ki so sploh kaj razumeli o politiki, da bo prišlo do velikanske vojske med Rusijo in francoskim cesarjem Napoleonom, ki je bil takrat na vrhuncu svoje moči. Po Franciji, po Avstriji in po Pruskem so se zbirale čete in pripravljalo orožje, matere, žene in neveste so trepetale za svoje sinove, može in žene, ki jih bo silni Napoleon gnal v žrelo smrti.

Vzrokov za vojsko je bilo več in vsi so koreninili več ali manj v Napoleonovem častihlepju in samoljubju. Užaljen je bil Napoleon že leta 1810., ko je snubil sestro carja Aleksandra, pa je ni dobil. Pred Napoleonom so se vклонile že vse države v Evropi, le Rusija in Angleška sta mu še nasprotovale. Da bi se maščeval nad Angleži, je prepovedal vsem evropskim državam uvaževanje angleškega blaga, vsled česar je trgovina silno trpela.

Car Aleksander je dne 31. decembra 1810. izdal ukaz, ki je dovoljeval več ugodnosti angleškemu, kakor francoskemu blagu, in to je Napoleona hudo razjezilo. Malo poprej je pa Napoleon potegnil k francoski državi vojvodinjo Oldenburg, katero je imel carjev svak, kar je carja močno užalilo. Napoleon se je skrbno in tiho pripravljal na veliko vojsko, da bi strl Rusijo, in potem skozi Rusijo in Sibirijo vdrl v Indijo ter tam prijel Angleže za rep. Na zunaj je pa skrbno skrival svoje načrte, toda Aleksandrov posla-

nik v Parizu je podkupil nekega višjega uradnika v vojnem ministerstvu, ki mu je izdal vse tajnosti, in tako je bil car Aleksander natanko poučen o vsem, kar se na Francoskem kuha.

Napoleonova vojska z Rusijo je svarilen vzgled za vse tiste, ki imajo oblast v rokah ali imajo odločevati v važnih rečeh. Napoleon je bil čisto zaljubljen v samega sebe, ni trpel, da bi kdo drugače mislil kakor on. Odpuštil je polagoma vse ministre, ki so si upali, povedati mu resnico in nasprotovati njegovim načrtom. Okoli sebe je imel le ljudi, ki so slepo občudovali njegove talente in kakor sužnji pazili na migljaj njegovih ustnic. Tako je Napoleona njegovo brezmejno častihlepje in samoljubje zapeljalo k tej vojski, ki je postala zanj poguba. V njegovi bližini ni bilo moža, ki bi si bil upal, svariti mogočnega Napoleona pred nevarnim korakom.

Napoleon je računal na to, da je bila Rusija takrat zapletena v vojsko s Turčijo, ki za Ruse ni bila posebno ugodna. Svetovalec Narbonne je sicer svaril Napoleona pred notranjostjo Rusije, češ, veličanstvo, jaz se bojim neizmernosti Rusije, a drzni Napoleon je samozavestno odvrnil: ti neizmerni prostori bodo le postojanke odpočitka in zmag za moje čete.

Avstrija je morala dati 30.000 vojakov za vojsko proti Rusiji, zato ji je pa Napoleon obljubil, dati nazaj ilirske dežele, to je Kranjsko, Hrvaško, Primorje, in bi tako prišla zopet do

morja. Napoleon je zbral velikansko in krasno vrejeno vojsko — 608 tisoč mož in 1372 topov. Dne 9. maja je s svojo ženo Marijo Lujzo nastopil pot iz Pariza proti Draždanam, kjer se je mučil od 16. do 29. maja. Na daljnem usodepolnem potu in povratku ga bomo spremljali ob drugi priliki, ker bomo v letošnjem letniku opisali posamezne dogodke iz znamenite vojne l. 1812.

Sto let je preteklo od tega. Tisti zarod, ki je doživel in gledal dogodke leta 1812., je že zdavnaj odšel pod zemljo. Tudi Napoleon je izginil in njegova rodovina izgubila vso oblast. Narod, katere je tlačil in jim prizadjal toliko zla, še živijo in se razvijajo. Tudi kosti mnogih naših prednikov Slovencev počivajo na italijanskih tleh, na Nemškem in po ruskih poljanah. Bili so žrtev silnega Napoleona. Mesto Napoleona, ki je našim prednikom jemal zemljo, imetje in najkrepkejše sinove, steguje zdaj po naši zemlji svojo tatinsko roko drugenasiten sovražnik, naduti Nemeč. Car Aleksander je takrat rekel, ko se je bližala vojska: Jaz nisem Napoleon in moji generali se ne morejo meriti z Napoleonom, imam pa vrle vojake in zvesto ljudstvo. In na tem se je skrhala moč Napoleona.

Tudi mi ostanimo zvesti Bogu in svojemu rodu, bodimo varčni, trezni, delavni, nad tem se bo skrhal zob roparskega tujea. Krivični trinogi gredo v grob, pošteno ljudstvo pa živi naprej. — Bilo nam srečno novo leto!

Zabava.

Modrijan in norec.

Predpustni prizor. — Spisala Pepica Senica.

M o j z e s: (pride na oder elegantno običen, ima dolgi frak in cilinder na glavi, zlato verižico in več prstanov na roki. V roki drži tanko palčico. Stopi od desne strani ter stoji nekaj trenutkov ves zamišljen sredi odra)

Moj Bog! Kaj mi je sedaj storiti? Vsak capin že hoče biti bolj pameten,

kot jaz modrijan. (Se zravnja in trka po prsih.) Kam se hočem sedaj obrniti, ali naprej, ali nazaj? Saj že ne vem več, kje je spredaj in kje zadaj. Če gledam pred se, zapazim takoj na svoje slabe oči dovolj, da, še preveč zaprek, ki mi zabranjujejo, pokazati pri prostemu ljudstvu svoj krasni modrijanski talent. Ako se pa slučajno zasukne moja trda — pardon — (se vdarí po glavi) moja učena butica nazaj, ja šment, kaj zazro moje oči? Vsak no-

rec se mi smeje, čeprav nima vzroka za to. Vsaka rjava duša mi pravi, da ni tepea meni enakega na tem svetu. Pa vsi hudirji in pečene lisice, to pa vendar ni res (hodi gor in dol po odru). Res, tudi jaz kot slavni in svetovno znani modrijan napravim mnogo-krat kaj neumnega, vendar je to le samo človeška slabost. Rečem pa (se odkrije), da imam jaz več pameti tukaj notri (pokaže na čelo) ne, ne, oh, zmotil sem se, oj ti glava modrijanova, čisto si me zmešala, ne tukaj notri, pač tukaj imam več pameti (pokaže na pete) kot pa drugi v glavi (se pokrije). Ha-ha, vsi norci tega sveta, vse miši in podgane, vsi srakoperji in vrabci, kdo se boji bolj kritike, debate, vi ali jaz? Kaj? Kar me pa najbolj jezi (se prime za glavo ter se vsede), je to: da ne morem ugnati v kozji rog tega največjega vaškega norca Štempiharja, ki mi povsod dela zgago. (Vstane in vdari s palico po odru.) Naj velja kar hoče, še danes mu hočem dokazati, da sem res modrijan prve vrste. Takoj ga grem klicat, poiskati ga hočem, čeprav tiči v najskrivnejšem kotu devete dežele. (Hoče oditi na levo, a v istem trenutku prileti od leve norec Štempihar, ves razcapan, bos in z veliko zimsko kapo na glavi, v roki ima svinčnik in debelo staro knjigo.)

Štempihar: Servus kamerad! (Mu hoče podati roko, a Mojzes jo naglo odtegne, prestrašeno stopi par korakov nazaj in vtakne svojo roko v desni žep.)

Mojzes: Presneto si me prestrašil (govori proti občinstvu). Pa mu bom že pokazal! (Proti Štempiharju:) Svinja nemarna, ali ne veš, kako se moraš z menoj pogovarjati, od kedaj sem pa jaz tvoj kamerad, kdaj sva pasla skupaj svinje? (Razdraženo:) Danes hočem torej enkrat s teboj pošteno obračunati!

Štempihar: (se zasmee na ves glas, začne plesati po odru in poje, gledajoč v knjigo):

Vsi jagri so pomrli, k' so surove zajce
žrli,

oj kaj le bo, oj kaj le bo, ko norcev
več ne bo. Ju-hu-hu!

Mojzes: (jezno vdari s palico po mizi) Tristo kosmatih medvedov, sedaj pa še iz mene norca brije in iz „jagrov“, pač škoda, da nisem samomodrijan, ampak še „jager“ povrh!

Štempihar: Ha-ha! Modrijan si, od kedaj pa nosijo modrijani roke v žepu? Res, pri moj kokoš Ančka, to je pa res „moderno“. Poglej pa mene, ti modrijanček; jaz imam knjigo in svinčnik. Kje imaš to ti? Ha-ha! Vidiš, tu notri si zapišem vsako malenkost, še celo čas, kedaj sem lačen. Pardon! Ljubi Mojzes, oprosti, da sem ti to stoje pripovedoval, prosim, sediva, da si boš lažje vse zapomnil.

Mojzes (mehekješe): Naj pa bo za enkrat po tvojem! (Oba se vsedeta, Mojzes potegne roko iz žepa.)

Štempihar: Pozor! Poslušaj! Mojkus modrijanus jekus velikus norkus! (Se zasmee na ves glas, se obrproti občinstvu in pravi): Sedaj ga pa bom.

Mojzes (zavpije): Tristo zelenih kuščarjev, kake burke pa zopet uganjaš, kaj blebetaš, kaj hočeš s tistimi neumnimi besedami? Povej, če ne, ti jih takoj naštejem (vzdigne palico) petindvajset na tvoj zadnji del.

Štempihar: (se smeje) Miruj, Mojzes, modrijan, jager ali kaj si vse, miruj vendar, da te naučim modrijanski ples. (Se obrne proti občinstvu.) Ho-ho, sedaj ga pa res bom!

Mojzes: (si mane roke in se Štempiharju globoko prikloni) To pa to, le brž, le brž, moj ljubi kamerad.

Štempihar (za sebe): Aha! Sedaj sem mu pa dober kamerad! — (Glasno:) No, ljubi moj, torej začniva, stori vse za menoj.

Mojzes (veselo): Bom, bom, Štempiharček, že delam!

Štempihar: (si liže prste, Mojzes ravno tako, se tolče po glavi, a Mojzes za njim, se poteguje za lase, tudi Mojzes stori tako, potem se obrne proti Mojzesu): Govori za menoj! (govorita oba, Štempihar narekuje, a Mojzes za njim) Mojzikus je reskuseinkus velikus oselkus.

Mojzes: Dovolj, dovolj, jaz ne morem več! (Se tolče po glavi.)

Š t e m p i h a r: (osorno). Nič ti ne pomaga zvijanje in javkanje, naučiti te moram še modrijanski ples! Alo, le brž na noge! (Štempihar vstane ter sune Mojzesa z ного.)

M o j z e s: (še sedi) Imej potrpljenje z menoј, jaz se ne morem vsega naenkrat naučiti, oh, moja glava je pretrda za to! (Vzdigne roke ter prosi) Imej usmiljenje, ljubi Štempiharček!

Š t e m p i h a r (ga vdari s knjigo po hrbtu): Na noge! ti pravim, ti turška sablja, ti stara pokveka, alo, brž na ples!

M o j z e s (se trese strahu ter počasi vstane, gledajoč na tla): Bog, pomagaj mi, da vse srečno prestopim.

Š t e m p i h a r: Ne bo nič tako hudega, le nikar se ne boj, ljubi Mojzes (se na ves glas smeje). Armeј, stara Ančka, kako bo še fletno! Ju-hu-hu! (Se obrne proti Mojzesu:) Pogleј sedaj moje coprnje, alo, sedaj pa začnimo: Vdari se najprvo s palico po glavi (Mojzes se vdari in zastoče na glas, oh!) Molči, stara, zarobljena žolna, kaj regljaš?

M o j z e s: Ljubi moj, pusti me vsaj pri življenju, duša že gre iz me, ne, joj, joj, joj! Kaj bo, kaj bo!

Š t e m p i h a r: Ha-ha-ha, duša, duša, duša modrijanova, kje si, kam si se skrila, pridi brž, pridi, da modrijanček poprej ne zdihne. (Začne plesati po odru in se spenjati po steni.)

M o j z e s (prestrašen): Pomagaj Bog! Sveti Peregrin, ti veliki svetnik, pomagajte, pomagajte, da mi duša ne uide! (se zgrudi na stol in gleda v tla.)

Š t e m p i h a r: Ha-ha-ha! Mojzes modrijan, kaj pa počenjaš, je li to tisto modrijanstvo, s katerim slepariš ves ubogi svet? Pomagaj si sam, da ti Bog pomore!

M o j z e s: (se joče) Joј, joј! Uh, uh! Kako si naj pomagam, ti si me čisto zmešal, ti, ti edini cestni fakir, postopač, bedak, norec!

Š t e m p i h a r: (zakriči) Kaj praviš? Strela te bo ubila za te besede. (Ga vdari s pestjo po glavi, a Mojzes se zgrudi kot mrtev na tla.) Pogrezni se . . . !

M o j z e s: Žandarji, policaji, župani, kje ste, kje ste? Pritecite pomagat, jaz sem mrtev! (Postane nezavesten.)

Š t e m p i h a r (ga ogleduje): Sto odrtih mačkov, moja glava, moje roke (prestrašen), kaj sem storil, ubil sem ga! Kaj bo, če pride policaj, kam se hočem skriti?

M o j z e s (se vzdrami, ga začne debelo gledati in počasi vstane): Ah! saj nisem mrtev, ampak le ta modrijanski ples mi je zmešal čisto glavo in možgane. (Se obrne proti Štempiharju, ki se ta čas že zopet ojunači.) Ti stara šleva ti!

Š t e m p i h a r: Kaj, šleva si, oj, ti uboga para, res se mi smiliš.

M o j z e s: (Zavpije: Dovolj je za enkrat te prismodarije, jaz sem in ostanem modrijan, a ti pa le ubogi vaški norec in potepuh. (Štempihar se zasmee na ves glas.) Pred menoј se biriči, policaji in še celo žandarji tresejo, a tebe preganjajo sem ter tja kot steklega psa. Že moj cilinder (ga pobere) vpliva tako močno na nje, seveda, veliko bolj, kot moj modrijanski talent (prime za cilinder, ga vihti nekaj časa po zraku, potem ga položi na mizo. Štempihar ga hitro vzame ter se pokrije ž njim, a svojo kapo položi na mizo, kjer je bil cilinder). Vidiš, tako je na svetu! (Zapazi cilinder na Štempiharjevi glavi, začne zopet vpiti.) Moj cilinder, moj cilinder, berači, policaji-žandarji, župani, pomagajte mi! (Začne skakati po odru, Štempihar mu nastavi nogo, da telebne na tla, a v tem trenutku prihiti policaj od desne.)

P o l i c a j: Kaj se pa godi tukaj? Kaj je? — V imenu postave vaju moram prijeti ter zapreti tam, kjer se kaša piha in ričet je! Alo, roke sem!

M o j z e s: Moj Bog! (vstane) Gospod policaj, pomagajte mi, ta capin me je ubil (se joče).

Š t e m p i h a r: (se smeje) Ha-ha-ha. Ju-hu-hu!

P o l i c a j: (se obrne proti Štempiharju) V imenu postave moram . . .

Š t e m p i h a r: (hitro) prositi odpuščanja. Kaj ne?

M o j z e s: Poglejte ga, norca,

gospod policaj, prosim Vas (vzdigne roke ter prosi), odpeljite ga proč.

Policaj: (jezno) Tiho oba in mir, če ne, bo sabljica (jo izdere) rezala vajino grešno meso in kosti.

Š t e m p i h a r: (Razkačen) Kaj, kdo bo rezal moje meso? Marš, vun, lump, falot, baraba (mu vzame sabljo in vdari ž njo najprvo policaja in potem modrijana). To imata oba za plačilo od vaškega norca (oba padeta na tla).

P o l i c a j: Pomoč, pomoč, pomoč! Mrtev sem, mrtev sem!

M o j z e s: Gorje meni in mojemu cilindru, modrijanski ples me je uničil!

Š t e m p i h a r: (se smeje, začne skakati po odru in poje):

Oj, kaj le bo, oj, kaj le bo,
ko norcev več ne bo!

Živio modrijan, živio policaj, oba sta premagana, oba sta za nič, oba sta mrtva, a norec Štempihar je še hrust. Ju-hu-hu! Živio! (Zastor pade.)

Zornice.

Povest. — Spisala Hedviga Preglej.

„Jutri torej gotovo prideš, kaj ne? je vprašala Bregarjeva Marička svojo prijateljico Anko, ko se je le-ta v mraku poslavljalna od nje.

„Gotovo, ako Bog da, ne izpustim za nič. Počakaj me, ob polšestih te gotovo že pokličem pri oknu.“

„Kaj bi neki“, se je zdajci oglasila Maričkina teža Katra, „jutri pojdem k zornicam jaz, a Marička ostane doma.“

„Oh, teta, kaj pa, v takem mrazu in tako zgodaj pa res nikamor ne pojedete, molite rajši doma, jaz bom itak za vse molila v cerkvi.“

Starica se je nasmehnila. „Le pojdi Marička le, samo podražiti sem te hotela nekoliko, ker vem, da bi bila največja kaznen za-te, ako bi morala ostati doma.“

„Tudi meni bi bilo huđo, ako ne bi mogla ob tem času v cerkev“, je dejala Anka. „Pa, lahko noč in na svidenje!“

„Lahko noč!“

Anka je odhitela proti domu. Koča, kjer sta stanovali z materjo, je stala ob cesti, komaj deset minut oddaljena od Bregarjevih. Očeta Anka ni poznala, umrl je, ko je bila stara komaj pol leta. Reven delavec ni zapustil svoji ženi ničesar, in uboga vdova je s trudom in trpljenjem preživljala sebe in hčerko. Ko je Anka nekoliko odrasla, jima je bilo že boljše, zaslužili sta obe. Naselili sta se v kočobogatega kmeta ter stanarino odslužili z delom. Anka je bila pridno in zalodkle. Ljudje so jo imeli radi, posebno pa Bregarjevi, z Maričko pa jo je vezala tesna vez prisrčnega prijateljstva.

Ko je Anka odšla, sta se vrnili tudi Marička in teta v hišo. „Nocoj je pa res mrzlo“, je dejala teta, „pripravi ti, Marička, večerjo, ker mene tako zebe stati pred ognjiščem.“

„Je že prav, teta, kar v sobo pojedite in sedite k peči. Teta Bara morajo tako kmalu priti.“

In teta Katra je zadovoljno sedla k topli peči. Da, sedaj se lahko odpočije, kadar se hoče. Saj se je nadelala, natrudila v svojem dolgem življenju. Zdaj pa bo, hvala Bogu, konec tega, pred pustom se Marička poroči in ona bo brez vseh skrbi...

* * *

Bregarjevo posestvo je bilo lepo in veliko, ljudje pa so si šepetali, da je silno zadolženo. In res je bilo tako. Stari Bregar je bil vse drugo, kakor pa dober gospodar. Tudi sin France ni bil dosti vreden, in ko je prevzel gospodarstvo, šlo je kar vidno vse rakovno pot. Dekleti, Katra in Bara, pa sta bili popolnoma drugačni. Pridni in delavni sta se trudili in delali, med tem ko je brat popival. Le majhno doto sta imeli vknjiženo na posestvo, češ, saj je itak vse zadolženo. Katra bi se bila lahko omožila, a smilil se jej je brat, ki bi bil moral šteti doto. Ostala je torej doma in ni niti mislila na to, da bi bila prisiljena iti kedaj od doma. Bara pa je bila tiha in boječa ter se je v vsem držala starejše sestre. Ko je umrla Francetu žena, je

popolnoma zanemaril že itak slabo gospodarstvo ter pijančeval še bolj kot prej. Prej kakor v enem letu mu je bilo potem prodano posestvo. France se je potikal okoli, kar je zaslužil, to je sproti zapil. Neredno življenje ga je spravilo v prezgodnji grob. Dekleti sta dobili izplačano doto, vzeli s seboj Francetovo triletno hčerko Maričko ter se nastanili pri sosedu. Kmalu se je našla za nji ugodna prilika. V bližnji vasi je bilo naprodaj malo gospodarstvo, koča, hlev, svinjak, poleg tega še njiva in travnik. Sestri sta kupili ter se preselili tja. Zdaj se je začelo za nju novo življenje. Čez vse varčena in praktična Katra si je znala pomagati na vse načine. Ko sta doma skrbno obdelali polje, hodili sta delat drugam, in sicer sta se vrstili, ker Maričke nista mogli same pustiti. Katra, kot prava gospođinja, je vse vodila. Kupila je kravo in prašiča, a znala je tudi vse spraviti v denar. Prodajala je mleko in maslo, kokoši in jajca, in ko sta zaklali prašiča, je vse boljše in lepše meso prodala. Živeli sta skromno in tako je Katra spravljalna in varčevala vsak vinar ter potem skrbno naložila v hranilnico. Čez nekaj let so si že ljudje pravili, „da ženski nista brez denarja“. In res. Ko je bil na prodaj sosedov travnik, ki je mejil na njuno njivo, je Katra modrovala ter pravila sestri, da bi nikakor ne bilo napačno, ako bi oni dve kupili travnik. Teličko, ki jo misli zdaj prodati mesarju, bi lahko doma redili in imeli dve kravi. Koliko več bi bilo potem mleka in masla in tudi meso enega teleta, bi potem lahko prodali dve. Travnik se ne bi slabo obrestoval. Katra je res kupila travnik. Pozneje je kupila še eno njivo ter redila po dva prašiča. Ko je Marička odrasla, sta hodili obe sestri na dnino, a Marička je gospođinjila doma. Naučila se je nekoliko šivati ter tudi s tem vedno kaj zaslužila. Tako so delale vse tri, varčevale vse tri. Posestvo, seveda majhno, je bilo brez dotolga in v hranilnici tudi nekaj stotakov.

„Hvala Bogu“, ki je dal blagoslov našemu delu“, je dejala večkrat Kat-

ra proti sestri. „Stari sve postali, Bara, počitka nama je treba, kaj praviš?“

Bara je prikdila in Katra je nadaljevala: „Tako-le si mislim, Barica! Marička je v 20. letu. Pridna je, delavna in pobožna, brez skrbi bi ji lahko izročila gospodarstvo. Pravim pa, da bi bilo dobro, ako bi se oglašil primeren ženin, ki bi imel kaj pod palcem ter bil varčen in skrben. S tem denarjem, kar ga je v hranilnici in kar bi morebiti imel on dote, bi lahko še kaj dokupila in tudi prezidala in razširila hišo, kar je že od nekdaj moja največja želja.“

„Glej, glej, kako si vse dobro premislila“, se je čudila Bara sestri. „Dobro bi bilo, da, ako bi se tako zgodilo. Medve sve se postarali, delo nama ne gre več tako izpod rok. In ako ena ali druga umrje, kaj bo potem Marička sama?“

In Katra je v duhu preštevala vse mladeniče, ki bi radi prišli za zete k hišam. Oh, Martin, Korenov Martin, to bi bil ženin! Toda na to ni misliti. Martin je sin imovitega kmeta, z lepo doto, in bo gledal, da se bo prižemi k bogati hiši, na veliko posestvo, ne, iz tega že ne bo nič! In Katri je bilo huđo pri sreč, edina misel in skrb jej je bila, omožiti Maričko, da bi potem lahko v miru umrla, ko bi videla, da Marička ne ostane sama na svetu. Maričke pa niso težile take skrbi. Na možitev ni niti mislila, najmanj pa na Korenovega Martina, dasi sta si bila dobra že od otročjih let.

* * *

Korenov starejši sin Janez je prevzel po očetu gospodarstvo. Martinu je bila izgovorjena precejšnja dota, in ko je prišel od vojakov, je ostal doma. Kljub temu, da je delal bratu kakor hlapec, mu je ta le semintja vrgel nekaj drobiža, češ, domačim ljudem se ne plačuje. Martin seveda ni bil zadovoljen s tem, in ko sta se nekoč z bratom sprla in ga je le-ta vprič delavcev ozmerjal, je to Martina neznanško raztogotilo.

„Tako torej“, mislil si je tisto noč, ko od razburjenosti ni mogel spati,

„tako torej, delam mu skoraj čisto brezplačno, a on me zmerja in kriči nad menoj, da me je kar sram pred ljudmi. Toda čakaj, si bom že pomagal! Kaj menda nimam dote in ne morem postati sam svoj gospodar? Priženil se bom kam, pa bo! Glej no, da nisem nikdar resno mislil na to.“ In v duhu je preštel tudi on vse hiše, kjer bi potrebovali zeta, a našel ni nič primernega. — Tu, hiša bi že bila, a dekle mu ne ugaja, tam bi bilo dekle za silo, a hiša in posestvo, da Bog se usmili. Kaj pa pri Bregarjevih? Oh, saj res! Majhno je sicer vse, a nezadolženo, pa še nekaj v hranilnici, glavna stvar je pa Marička. Da se vendar ni prej na to spomnil! Z Maričko sta že od nekđaj prijatelja, in ravno take neveste bi si želel, kakor je ona. Čakaj, takoj jutri se hočem posvetovati z očetom in potem poskusiti svojo srečo.

Stari Koren, pameten in moder mož, je odobral vse, kar je sklenil sin. Bolje je priti k majhnemu, a nezadolženemu gospodarstvu, kakor pa na veliko kmetijo, ki pa je zadolžena, da komaj plačuje obresti. Kar se tiče Maričke, ugaja Korenu zelo. Za vzgled bi se lahko postavila vsem drugim dekletom v fari. Vendar pa naj bo Martin previden in naj prej dobro premisli radi starih dveh. Posebno Katra da bi ne bila preveč sitna. Tako je menil in poučeval Koren sina.

Martin je bil očetu hvaležen. Spoznal je tudi kmalu, da bi se ga Marička ne branila. Vendar pa je še odlašal, češ, saj se ne muči. Ko pa sta se v jeseni zopet enkrat z bratom do drugega skregala, odpravila sta se neke nedelje z očetom ter šla snubit k Bregarjevim. Vsi so bili zadovoljni in veseli, sklenili pa so, da bo poroka v predpustu, ker je treba še marsikaj spraviti v red. Tako je postala Marička srečna nevesta, najbolj vesela in srečna pa je bila Katra. Toda sreča je o-poteča, in ko človek misli, da jo drži prav trdno, izmuzne se mu najrajši ter zapusti za seboj žalost in gorje. Človek ne more in ne sme biti popolnoma srečen na zemlji, ker potem bi se ne imenovala zemlja dolina solz in Bog

bi bil potem od ljudi še bolj pozabljen, kakor je zdaj.

Drugo jutro je Anka kakor navadno, ob ½6. uri poklicala Maričko. V sobi je bilo temno in Anka je takoj slutila, da je Marička zaspala. In res se ni motila. „Oh, moj Bog, Anka, zaspala sem! Predolgo smo sinoči čule in tako smo zaspale vse tri. Le pojdi, Anka, pridem hitro za teboj“, je dejala Marička.

„Prepozna bodeš, Marička“, je odgovorila Anka, „ostani doma, pomolim jaz za-te!“

Tudi Katra ji je prigovarjala, da naj ostane doma, ker bo itak prepozno prišla. Toda Marička se je hitela opravljati, rekoč: „Oh, teta, danes je ravno sv. Lucija! Tako bi mi bilo hudo, ako bi ne bila v cerkvi. Nekoliko hitreje stopim in dobro bo, da pridem le do evangelija v cerkev. In planila je v ledeno-mrzlo jutro ter hitela po zmrznjeni cesti, kolikor je mogla. Vsa vroča in potna je prišla v cerkev in res ni zamudila veliko. V mrzli cerkvi se je naglo ohladila, in začelo jo je zebsti, da se je tresla po vsem životu.

„Oh, Marička, nisem mislila, da boš prišla“, dejala je Anka, ko sta prišli iz cerkve. „Toda, kakor vidim, te zebe, pojdive hitro, da se ogreješ.“

A Marička ni mogla naglo iti — bodlo jo je na strani — ogrela se ni, le še bolj jo je zeblo. Tudi ko je prišla domov, jej ni bilo nič boljše, a premagovala se je, kolikor se je le mogla, da ne bi delala skrbi tetam. Zvečer pa jej je bilo še slabše. Ni mogla več skrivati pred tetama. Uboga Katra, vsa v skrbeh, je bdela pri njej celo noč ter ji znosila vsakovrstna domača zdravila, a pomagalo ni nič.

Ko je naslednjega jutra Anka zopet potrkala na okno, je prišla Katra ven ter jej dejala: „Anka, Marička je zelo bolna, prosim, le pojdi takoj po sveti maši k zdravniku, naj pride nemudoma sem. Tudi, ako ti bo mogoče, sporoči o tem Martinu.“

Anka je obljubila ter odšla. Ko je šla od zdravnika, je srečala Martina. Povedala mu je in takoj je šel z njo k

Bregarjevim. Kmalu za njima je prišel zdravnik. Zmajal je z glavo ter povedal zunaj v veži Katri, da ima Marička hudo pljučnico in je malo upanja, da bi ozdravela. Uboga Katra, toliko da se ni zgrudila od žalosti ter šla jokaje v sobo. Martin je odšel ter obljubil, da pride zvečer zopet.

Tudi Anka je odhitela domov, da ovesti o tem mater, in se je potem vrnila k Bregarjevim, kjer je ostala pozno v noč. Marički je bilo vedno slabše. Zdravnik je naslednjega dne rekel Katri, da ni nobene rešitve več, razun, če stori Bog čudež. Oh, kako je tarnala in jokala reva! A Marička jo je tolažila: „Ne jokajte, teta, še bom ozdravela in vse bo dobro. Če pa umrjem, naj Vas tolaži zavest, da sem se prehladila na dobrem potu. Bog je tako hotel in v srečo mi bo, če ne v časno, pa v večno. Koliko hujše bi vam moglo biti, ako bi si nakopala bolezen na plesu, kateri je žal, že marsikateriga spravil v prezgodnji grob.“

Marička je upala, da bo okrevala, a ko je slednjič spoznala, da ni nobene rešitve več, je dejala nekoč Katri, ki je jokala poleg postelje: „Ljuba teta, umrjem v Vašo žalost! Toliko ste se trudili in trpeli, in sedaj, ko bi lahko mirno in brez skrbi živeli, ostali boste sami s teŕo Baro, obe stari in bolehnii. Res, ne boste imeli domačega človeka, ki bi Vam kaj postregel. Oh, teta, veste kaj! Vzemite k sebi Anko in njeno mater, tam-le v majhni sobici sta lahko. Anko poznam, moja najljubša prijateljica je, in ako po smrti njej zapustita vse, ne bosta zapustili nevredni. Obljubite mi, teta, da boste to storili!“ Katra pa je le jokala in vzdihovala, obljubiti ni hotela, češ, to so velike stvari, dobro je treba premisliti.

Tudi Martina je Marička tolažila ter mu priporočala Anko: „Ali boš ostal doma, Martin, kaj bi! Neveste ti ni treba daleč iskati. Anka je sicer revno dekle, a blaga, pridna in pobožna, vzemi jo in srečen boš. Jaz pa bom za vas vse prosila Boga!“

Tako je tolažila Marička vse. Prejela je sv. zakramente in ni se bala

smrti, pričakovala jo je celo z nekim hrepenenjem, češ, Božič bodem praznovala tam gori! In res, dva dni pred Božičem se je njena blaga duša preselila tja, kjer se obhaja en sam veličastni, večni praznik...

Pogreb je kazal, kako zelo je bila Marička priljubljena, in kako so ljudje čustvovali z njenima tetama in ženinom. Ko je padala na krsto zmrznjena prst, ni ostalo suho nobeno oko...

Popolnoma iz uma od prevelike žalosti, pa sta bili Katra in Bara. Posebno Katra je kar obupavala. Nemo sta sedeli, kar po celi dan, brez jedi in pijače. Toliko, da sta napol opravili pri živini, drugo delo je stalo. In v teh hudih časih je bila Anka tista, ki je pohitela k njima, ji ljubeznjivo tolažila in opravljala delo. Ni preteklo še osem dni po Maričkini smrti, in staričama se je zdelo, da so pretekla že leta in leta, tako grozno počasi so jima potekali dnevi. Takoj po novem letu pa je povabila Katra Anko in njeno mater, naj se preselita k njim, kar sta tudi radi storili. Anka je gospodinjala in stregla vsem, kajti Bara je močno zbolela, Katra pa je tudi bolehala od žalosti. Spomladi pa se je tudi Bara ločila od tu ter odšla za Maričko...

In Martin? Prišel je večkrat obiskat Katro, in edini predmet govorjenja je bila Marička. Tudi je vedno bolj spoznaval Anko. Sprevidel je kmalu, da je imela Marička prav. Doma ostati mu pač ne kaže, a nevesta zanj bi bila le Anka. Da, ko bi imela le nekoliko premoženja. A drugega ni imela, kakor pošteno srce in pridne roke.

Prišel je zopet advent. Anka je hodila vsako jutro k zornicam ter se živo spominjala prerano umrle prijateljice. Nekega jutra se ji je pridružil Martin, s katerim sta bila tako dobra prijateljca. Govorila sta o Marički, in slednjič je razodel Martin Anki njeno željo. Vprašal je Anko, kaj pravi nato, ter pristavil, da bo takoj po praznikih vprašal pri materi za njeno roko, ako je s tem zadovoljna. Teti Katri pa bo sedaj tudi povedal Maričkino željo ter jo vprašal, ako ne bi morebi-

ti hotela prodati posestva. Pri njih bi lahko ostala do smrti, stregli ji bodo ravno tako, kakor bi ji bila Marička. O, kako srečna je bila Anka! Zdaj je še-le bolj spoznala, kako blaga in nesebična je bila Marička.

Ko je prišel po praznikih Martin z očetom snubit Anko, je razodela tudi Katra s solzami v očeh željo Maričke. — „Le pridi Martin k nam“, je dejala, „ne prodam sicer ničesar, a po moji smrti bo itak vse vajino. Uboga moja Marička pa naj vama izprosi obilo blagoslova pri Bogu. Predobra je bila ona za ta svet, predobra, zato pa jo je vzel Bog k sebi.“

Anka in Martin sta postala srečna mož in žena. Dala sta dozidati in popraviti hišo ter vrlo gospodarita. V adventu pa se vrstita k sv. zornim mašam ter mislita in molita za Maričko. Tete Katre pa tudi ni več med živimi. Molila je za srečno zadnjo uro tako dolgo, da je le-ta slednjič prišla, na kar se je preselila tudi Katra k svoji Marički . . .

Pravijo . . .

Pravijo, da v mladih letih sreča se smehlja ljudem; jaz živim pa v cvetni dobi, a za srečo nič ne vem.

Pravijo, da takrat pesmi le veselo vro na dan, meni pa gotovo večkrat solzno lice briše dlan.

Pravijo, da v tisti dobi srce nikdar tužno ni, jaz že večkrat sem želela v grobu odpočiti si.

Pravijo, enak mladosti je cvetoči, solnčni maj, a mladost je moja kakor v meglo skrit, zapuščen kraj.

Pravijo še mnogo, mnogo, a laži je zraven pol — V mladih letih, kot v starosti je za nas svet solzni dol.

Hej Slovenci!

»Hej Slovenci, naša reč slovenska živo klije«, Pri kozarcu vinca marsikdo navdušen vpije; Ko pa pride v svet, pozabi, kje se je narodil, Tujec ga je s službo lepo v svoje mreže zvodil.

Kje značaji so, kje národnost slovenske krvi? Sámi spletamo na vrat si s klečeplastvom vrvi. Kaj že poje pesen? Je v besedah — sreče nada? »Črna zemlja naj pogrezne tega, kdor o da«.

Torej vsi na stražo, tam za nas je dela dosti! Vstrajno vsi pripravljajmo slovenski pot pro-
[stosti!

Delajmo, da reč bo res slovenska živo klila; Zloba nas sovražnika nikdar ne bo zdrobila.

M. K.

Sreča.

Ko vladala tiha je noč potrkal je nekdo na moč na vrata, odpirat je šel in jezen je jezno zaklel:

»Kaj iščeš in mir mi kališ? Kaj tujka prokleta želiš? Poberi od hiše se preč, za te tu prostora ni več!

In šla je solzečih oči, ter s ceste tako mu veli: »Zavrgel si Srečo me ti, da pridem kdaj, upat ti ni!«

Dragotin.

Razgled po svetu.

Božični prazniki skoraj vsako leto prinesejo kako nesrečo. Dočim smo imeli pri nas o božičnih praznikih mirno in precej lepo vreme, so v Zahodni Evropi, na Portugalskem, Španskem, Francoskem, Angleškem in Nemškem razsajali grozni viharji. V Lisaboni se je podrlo več hiš, veliko vlakov je vsled povodnji skočilo s tira, mnogo ljudi je izgubilo življenje,

pogreša se tudi več ladij z ljudmi vred. — Na sv. Gori pri Gorici so hudodelci vlomili v cerkev, izpraznili puščice ter oropali podobo Matere božje njenih dragocenosti. — V Berlinu je neko zavetišče za revne ljudi, ki nimajo stanovanja. Ob božičnih praznikih so jedli ribe, kupljene v neki trgovini, in je vsled zastrupljenja umrlo 38 oseb, 70 pa jih je nevarno bolnih. — Dne 28.

decembra se je začelo zasedanje avstro-ogrskih delegacij za vpravno tistihi zadevi, ki jih imamo z Ogrji skupno. — Te dni so začeli zborovati razni deželni zbori, med njimi kranjski. Štajerski bo pa sklican bojda dne 9. januarja; če bo zmožen za delo, je odvisno od nemških zagrizencev. — Italijani imajo v Afriki že 140.000 voja-

kov in 20.000 jili je še pripravljenih za odhod. Kljub temu ne morejo pokazati kakih uspehov. — Na Nemškem imajo volitve za državni zbor, na Bavarskem pa za deželni zbor. Proti krščanski stranki, to je centru, so se združili lopovi vseh struj, zato se izid napeto pričakuje.

Dekliški vrtec.

Mladike, agitirajte za „Naš Dom“! Urnih korakov se nam je približalo novo leto. In ravno sedaj, draga dekleta, nas čaka važna naloga, namreč agitirati za naročbo katoliških časopisov, pred vsem seveda vrlega „Našega Doma“, ki je naše glasilo. Ni ga važnejšega dela na polju domoljuba, kakor pridno pridobivati novih naročnikov našim listom. Nasprotniki dobro vedo, koliko lahko dosežejo s slabim tiskom, in zato neumorno delujejo za svoje ničvredno berilo. Posnemajmo torej gorečnost naših nasprotnikov pri agitaciji za naročbo dobrih časnikov. Kardinal Pie je pisal: „Naj bo narod še tako pobožen in vdan sv. cerkvi, v 30. letih postane, ako prebira pogubno časopisje, brezbožen, tolpa vstašev.“ — Neovržna resnica je, da tisk pokvarja in ustvarja javno mnenje, je gospodar sveta, vodnik k dobremu ali slabemu. Sedanje čase vse bere, staro in mlado, nekateri so celo tako goreči, da knjige kar požirajo. Mladike! Poskrbimo, da bodo brali tudi zdravo krščansko berilo. Res, da nas na agitaciji često zadene marsikaj grenkega, pa to ne sme zmanjšati naše gorečnosti. Naša ljubezen do naroda mora biti velika in močna, ki se ne ustraši nikakršnih žrtev. „Naš Dom“ torej v vsako hišo, kjer je mladina! Nobeno dekle, noben mladenič ne sme biti brez njega. Kolikor več naročnikov pridobimo, toliko več bo naših somišljenikov, in tudi več zanimanja za dekliške in mladeniške zveze. Sploh bi tudi priporočala, da se „Naš Dom“ pridno posojuje tistim, ki ga nimajo, s tem jih ob novem letu veliko lažje

pridobiš za naročbo. Nihče namreč rad ne naroči lista, ki ga ne pozna. Ako pa kdo čita „Naš Dom“, se mu kmalu tako priljubi, da ga ne opusti z lahka. Pred vsem moramo obračati skrb tudi na tista dekleta, ki grede v tujino služiti. Naročimo in priporočimo jim „Naš Dom“, da ostanejo zveste domovini in svojemu narodu. — Omenim naj še, da „Naš Dom“ ni nikakšen političen list, da bi se samo površno prebral, potem pa porabil za razne potrebe ali za zavijanje. Ne, ampak „Naš Dom“ je dober za čitati tudi čez več let. Ko torej list prejmete, ga pazno preberite, nato ga pa še posodite drugim, ki ga nimajo, potem pa pazno shranjujte list za listom, in ob koncu leta imate lahko krasno vezano knjigo. Če pa ne premorete toliko, da bi ga dali v vezavo, pa lahko vsaka mladenka s šivanko zvezke skup sešije, da se ne razgubijo. In še nekaj. Gotovo ima vsako dekle prijateljico ali tovarišico, bodisi doma ali v tujini, ter bi ji ob novem letu rada napravila kako veselje. Ali veste kaj? Naročite jej „Naš Dom“, in s tem ste ji napravile veselje ne samo za en dan, ampak za celo leto. — No, mladike, sedaj pa le na delo rodoljubno, pa gibčno sučite jezik, od hiše do hiše, kjer je mladina. Tako znajo socialni demokratje. In zakaj bi tudi me ne znale tako, saj se gre za dobro stvar. Kjer pa res ni mogoče posamezno si naročiti, naredimo zvezo s sosedo ali prijateljico ter si naročimo skupno. Da, da, „Naš Dom“ mora rasti, mora napredovati, saj je glasilo mladine, in kjer je mladina, tam je rast in napredek. Vsem

somišljenicam in tovarišicam želi veselo novo leto, in na svidenje v „Našem Domu“ vaša Zvonimira O.

Cvetlice-lončnice. 3. Prst. Za rastline v loncih, kakor tudi pri vsaki drugi rastlini, je velikega pomena prst ali zemlja. Sajenke velikokrat hiraajo, ker niso vsajene v zemljo, katera jim ugaja.

Navadno sadimo cvetlice v vrtno zemljo. Sicer je dobra, vendar pa ugaja rastlinam kompostnica, za nje nalašč pripravljena. — Lončno kompostnico pripraviš tako-le: vzemi štiri dele zemlje v celini, katero obrneš s travo navzdol, tri dele gozdne listne zemlje, tri dele sprhnelega govejega gnoja, en del čistega peska in en del kakega droba, n. pr. ogljenega. To večkrat zmešaj in pusti ležati, da sprhni. Predno sadiš cvetlice, moraš zemljo dobro prečiniti.

4. Kako saditi in presajati. Lončnici, katero hočeš vsaditi, izberi primerno velik lonec. V lonec nasuj prsti in rastlini pristriži nekoliko korenine. Položi potem rastlino na prst in jej vrvnaja korenine, potem pa posuj še nekoliko prsti, pa tako, da ostane lonec še 1- do 1½ cm prazen. Prst moraš tlačiti že od začetka, ko jo vsiplješ v lonec, tudi k rastlini moraš prst močno pritisniti. Vsajenko nekoliko zamoči ter ji pristavi in jo priveži na kolček, če je treba.

Lončnice imajo zelo goste korenine, zato kmalu porabijo redilne snovi v zemlji. Treba jih je torej večkrat presajati, vsaj vsako leto enkrat.

Najboljši čas za presaditev je v zgodnji pomladi, ko so rastline še v zimskem spanju, to je v mesecu svečanu in sušcu. Rastlino, katero presajaš, moraš prav oprezno vzeti iz lonca, ter ji pristriči korenine. Če so korenine zdrave, so belkaste, če so pa nezdrave, so rjavkaste ali črnkaste. Te nezdrave moraš vse odstraniti. Presajena rastlina mora ostati kakih 14 dni na hladnem. Obilo zama-

kati se ne sme, ker je zemlja rahla in ostane delj časa vlažna kož vsedena.

5. Zamakanje, in kako rastlinam streči. Pri lončnicah je zamakanje važno opravilo. Kdaj se zamakajo, je odvisno od raznih okoliščin. Nekatere rastline potrebujejo več mokrote. Ko začno poganjati brstje ali cvetove, tedaj jih moramo bolj namakati, kakor če mirujejo. Če rastline obilo zamakaš, se prst v loncu zmočviru, zrak pa ne more do korenin, in tedaj začno korenine gniti, listje obledi, mladike pa v rasti zaostajajo. Ko je prst zgoraj suha in če odstopi od lonca, tedaj zamoči rastlino. Če ti začno mladike veneti (to je znamenje suše), poškropi rastlino, da se zopet osveži. Kakor pri vseh rastlinah, tako je tudi pri lončnicah, da se mora zamakati s postano vožo. O tem ne bom posebej govorila, ker o zamakanju smo slišali že v — domačem vrtu.

Po zamakanju postane prst zgoraj trda ter se naredi skorja. To moraš večkrat prerahljati z nožem. — Na listje rastline se prime obilo prahu. Da osnažiš listje, ker prah zamaši luknjice, zbriši listje večkrat z mokro cunjjo, ali pa postavi rastline na dež. Pridno pokončaj tudi mrčes na rastlini, da ti je ne uniči.

6. Prezimovanje. Zelo težko je s cvetlicami po zimi, kdor nima za nje pripravnega prostora. Ne sme jim biti pretoplo, ne premrzlo. Lončnice lahko prezimimo v kletih, katere niso mokrotne in mrzle. V temnih in suhih kletih nič ne škoduje cvetlicam. Jako dobra prezimišča so sobe, v katerih se kuri, vendar pa moramo v hudi zimi paziti, da ne zmrznejo.

V sobah, kjer stanujemo in kurimo, se dačo cvetlice tudi dobro prezimiti, samo ne smejo biti preblizu peči. Po zimi je boljša za rastline suša, kakor preveč vlage. Nevarno je prezimovanje na oknih, ker največkrat pozebejo. Ljubomira.

Društveni glasnik.

Žetalc. Prekrasen je bil za nas mlade praznik Brezmadežne 8. decembra. Ta dan smo

si pri nas kanonično ustanovili mladeniško in dekliško Marijino družbo. Zjutraj pri prvem sv.

opravilo je bilo skupno sv. obhajilo, bil je prav ganljiv prizor, kakršnega še naša fara ni videla. Popoldne ob dveh je bila pridiga preč. g. dekana Fr. Salamona iz Rogatca, ki so nam v navdušenih besedah razložili pomen in nastanek Marijinih družb, kako stare, da to že in koliko udov so že štele v raznih časih. Najiminitnejši ljudje se s se ponosno imenovali sinovi Marijini! Koliko je pa dandanes fantov in deklet, ki samo zato ne pristopijo v družbo, ker se bojijo, kaj bodo ljudje rekli. Po pridigi je bil slovesen sprejem 50 fantov in 110 deklet v navzočnosti domačega čast. g. župnika in č. g. kaplana J. Krajnc, našega duhovnega voditelja, ki so k tej redki slavnosti največ pripomogli, za kar jim tisočkrat Bog plati. Vsa slavnost se je končala s slovesnimi večericami in zahvalno pesmijo. Tako je bil najlepše posvečen ta nam nepozabni praznik v čast in proslavo nje, ki se imenuje mati vsem, ki se k njej zatekamo. Vse čitatelje in somišljenike »N. D.« pristrčno pozdravlja žetalski mladenič, tajnik M. d.

Središče. V nedeljo dne 17. dec. je imela tukajšnja »Dekl. zveza« poučni sestanek s sledečim vspešnim: 1. Pozdrav predsednice M. Lončarič. 2. Pesem »Sprehajala tam po vrtu.« 3. Nastopi Šef Mar. ter govori o plevelu v dekl. srcih, zlasti o alkoholu. 4. Predsednica govori o drugem plevelu in priporoča ljubezen do rodnega doma. 5. »Preljub si mi slovenski dom,« pesem. 6. Štamberger Jož. priporoča agitiranje za dobre časnike, zlasti »Slov. Gospodar,« »N. Dom« in »Bogoljub.« 7. Kolarič Jož. želi vesele praznike č. g. duh. voditelju, kakor tudi vsem članicam dekl. zveze. 8. Volitev novega odbora. Za vsako občino se izvoli ena zastopnica, ki ima nalogo skrbeti, da govori pri vsakem sestanku ena iz vsakega okraja. Tako pridejo vse članice na vrsto z govori ali deklamacijami. Odbor je sledeči: Grabe: Lončarič Mar., predsednica. Obrež: Krajnc Mar., podpredsednica. Središče: Ploh Mar., tajnica. Šalovci: Podgorelec Terez., blagajničarka. Godeninci: Kocjan Gera, knjižničarka, nje namestnica Dogša Al. iz Grab. Nekoliko besed še izpregovorijo č. g. kaplan in shod se je zaključil. — Ker so nam liberalci storili to prijaznost, da se nam je prepovedalo vsako zborovanje v stari šoli, se je sestanek vršil pri Lončaričevih na Grabah, za kar se jim prav lepo zahvaljujemo.

Morski valovi besneči,
Nam hočejo streti vezi,
A zvezi dekliski goreči,
Je prazen trud vsake moči!

Konjice. Poročilo o delovanju dekliske zveze v zadnjem četrtletju. Veselo in srečno novo leto želim vsem prijateljem »N. D.«, posebno še pa tistim, ki bodo čitali tole poročilo. Dne 8. oktobra je Malka Solarjeva, ki se je bila avgusta udeležila poučnega tečaja na Teharjih, in nam obljubila, da bode pri vsakem sestanku nekaj povedala od tega, kar je tam videla in slišala, za prvo označila splošno vse lastnosti, katere bi naj imela prava slovenska gospodinja. — Škoda, da še ni več deklet sli-

šalo tega predavanja! Ravno tako je potem 5. nov. Malka prav zanimivo ponovila govor g. Levstika o alkoholu. Na tem shodu je tudi Marija Lamut povedala nekaj o občevarju prijateljev med seboj, nekaj o obleki in pa tudi nekaj o alkoholu, Marija Rak je deklamirala »Ob sveči«. Marija Zohar je govorila o pomenu »dobrega berila«, Pavrič Ana o »poštenosti«. Posebno obiskan in zanimiv je bil sestanek dne 8. dec. Franca Lamut je govorila o lastnostih dobre gospodinje in sicer v posameznem o nevarnosti in pobožnosti, Franca Kokol si je vzela za snov »ostani doma, ljubi svoj dom«, Mlakar Malka deklamuje protialkoholno pesmico »Poliček« in pove podučen dogodek iz življenja mladega Cira, ki je kralju Astijazu natakall vino, pa ga ni hotel pokusiti, češ, da je strup v njem. Olup Marija pove lepo povestico o dekletu in lilijah pred Marijino kapelico, Godec Franca deklamira »Brezmadežna« in pa »Prošnja za varstvo«, Kumer Julijana pa končno povabi dekleta, naj Mariji dajo v dar venec spleten iz rožmarina, vrtnic, šmarnic, lilij in drugih lepih cvetic in sicer takih, ki tudi po zimi cvetijo, in se Mariji najbolj dopadejo, t. j. lepih čednosti, ki se upodabljajo po navedenih cvetlicah. Leto je torej minilo. Smo ga, li pa dovolj dobro porabili? Smo li kaj rastle na modrosti in milosti pri Bogu in ljudeh? O novoleto naj izpolni mnogo upov nam slovenskim sinom in hčeram ljubečim svojo domovino kot milokrasno dragotino!

Sv. Ana na Krembergu. Poročilo o dekliske zveze za drugo polovico l. 1911. Sedni poučni shod je bil 25. rožnika. 1. Pozdrav voditeljice France Rokavec, ki nas je opominjala, naj dobro porabimo čas mladosti. Vse k delu, vse k zvezi! Bodimo krepak nasip proti divjanju sovražnikov in neomajen steber značajnosti in poštenja. 2. Mar. Rokavec je govorila o hišnem miru in potrpežljivosti. Sveta skrb vsake gospodinje mora biti, ohraniti mir v družini. To doseže s potrpežljivostjo. Dekleta se morajo že zgodaj vaditi, da bodo kdaj krotke, ljubeznive gospodinje. 3. Deklamacija »Srcu Jezusovemu« dekl. Poš Ter. 4. Govor Dež Katike: Zlato ravnilo poštenega življenja. Dobro je treba uravnati čvetero poglavitnih reči: a) Počitek, b) molitev, c) delo, d) zaužitek, d) Preč. g. duh. vod. so govorili o napaki, ki se tolikrat opazuje pri ljudeh. Izobraženci ji pravijo egoizem. — Osmi shod je bil 9. julija. 1. Pozdrav vod. 2. Dekle »Kaj spoštuj?« Fanika Kocbek. Dolžnosti gospodinje in matere, govorila Pirš Genov. V maternih rokah je lahko sreča ali nesreča naroda. Ona mora že v nežni mladosti vsajati v srca svojih otrok ljubezen do domovine... 4. Dekl. »Prošnja.« Klemenčič Mar. 5. Preč. g. duh. vod. so povdarjali, kako potrebna je za nas ustanovitev »Straže.« Žalostno je, da drugi bolj spoznajo, v kaki potrebi da smo, kakor pa mi sami. Deveti shod se je vršil 13. avgusta. 1. Vod. F. Rokavec je opozarjala dekleta, da ni zadosti se dati samo vpisati k zvezi, treba se je tudi udeleževati shodov in delovati po njenih pravilih. Krščanstvo in dom nas kličeta

pod zastavo. Vse za vero sveto in domovino drago! 2. Dekl. »Pred tabernakelj« Zimič Mar. 3. Govor. Dež Trez. »Slovenska domovina.« Ljubezen do domovine nas mora siliti, da ji pridobimo tudi spoštovanje pri tujcih. Na dan, kar je lepega, zanimivega. Iščimo, nabirajmo, spravljajmo. 4. Dekl. »Svetinja« Dež. Kat. 5. Stefana Jauk govori o zgodovini slov. naroda po Mohorjevi knjigi . . . Deseti shod 13. oktobra. Novodošli preč. g. Franc Letonja so pozdravili navzoče članice ter vabili, naj se shodov udeležujejo v polnem številu. 2. Vod. F. R. pozdravi novodošlega č. g. ter obljubi v imenu zveze, da hočemo dobre in poštene biti. Ozirala se je nazaj na izgube, ki so zvezo zadele, kar pa je Naš Dom že poročal. 3. Dekl. »Mi mladi vstajamo.« Padovnik Apol. 4. Govor. Pirš Gen. Velikega pomena je najsv. Zakrament za cele narode. Kolikokrat je Bog rešil ljudstva sovražnikov, ravno po češčenju najsv. Zakramenta in po vrednem prejetanju sv. obhajila. 5. Govor Dež Kat. »Kdo najde močno ženo.« Skromno, v vednem zatajevanju in premagovanju same sebe je živila Doroteja v Kapadociji. Sv. Doroteja je umrla kot mučenica . . . 6. Krščanska mati zvezda upanja,« govorila Šnajder Mar. Razne so vrste upanja. Le malo jih je, ki poznajo ono srečno upanje na Boga in božjo previdnost. 7. Kaučič Jul. »Učimo se živeti.« Človek se ne more umakniti trpljenju, zato obstoji sreča vsakega človeka v tem, da se nauči trpljenje voljno prenašati. Kdor se ni naučil trpeti, ta se tudi ni naučil živeti. Enajsti shod je bil 8. vinotoka. 1. Pozdravni govor vod. F. Rokavec. Sedaj je čas, ko se spravljajo poljski pridelki. Poglejmo v naš dekl. vrtec, v naša srca, koliko smo napredovali, katere čednosti si pridobile in katere slabosti smo opustile . . . 2. Dekl. »Delopust in kmet.« Kramberger Ter. 3. Govor. »Poslom dober svet« Poš Ter. Ni ga stanu, v katerem bi se moglo lažje priti v nebesa, kakor v poselskem. Hlapec ali dekla naj stori vse iz ljubezni do Boga, po zgledu Marijinem, ki se je imenovala dekló Gospodovo. 4. Dež Trez. priporoča dobre knjige, ki bi nam morale biti bolj za pouk, kakor pa za zabavo. 5. Dekl. »Življenja realizem,« Budja Mar. 6. Govor Šnajder Mar. Dekle, ki hoče ostati nevesta Jezusa, zvesta hčerka Marijina, tovaršica angelov, naj se varuje: 1. posvetne ljubezni, 2. lenobe, 3. nečimerne obleke, 4. slabe tovaršije, 5. razuzdanega veselja, 6. grešnega znanja, 7. nevarnega plesa, 8. nečistosti. 7. Č. g. duh. vod. F. Letonja so začeli razlagati svoje romanje v Jeruzalem. Kako se je treba na tako pot pripraviti, iz kakega namena, ter življenje na barki. Dvanajsti shod 12. listopada. 1. Pozdrav. 2. Govor Fanike Kocbek. Nadaljevanje iz zgodovine slov. naroda. 3. Dekl. »Kameniti ribič,« Klara Rokavec. 4. Razni nasveti. Občni zbor in ob enem 13. poučni sestanek je bil 10. grudna. Zveza je štela v petem letu svojega obstanka 45 članic. Poučnih shodov je priredila 13, na katerih je bilo 45 govorov in 23 deklamacij. V govorih, ki so bili sicer razne vsebine, se je vendar največ pozornosti obračalo na vzgledno življenje in dobro gospodinjstvo. Dekl. »Zakaj bi pač tako ne bilo« dekl. Kat.

Dež. 2. »Nadaljevanje o zgodovini slov. naroda« Fan. Kocbek. 3. Č. g. duh. vod. pa o vožnji po morju in o sv. deželi ter o znamenitostih mesta Jafe. 4. Volitev novega odbora. Izvoljene so: Fanika Kocbek za voditeljico, Genovefa Rokavec za njeno namestnico, Mar. Poš za tajnico in Franca Rokavec za blagajničarko.

Tajnica.

Devica Marija v Puščavi. Blagovoli sprejeti, dragi »N. D.«, par skromnih vrstic, ki jih želim objaviti ob koncu leta kot hvaležen spomin. Vsajene so pri nas korenike. Marijina družba se lepo razvija. Izvolile smo si novo predstojnico mlad. Rozaliko Lamprehtovo. Marija naj jo čuva in vodi! In me ji hočemo slediti. Vzajemnost naj bo v družbi, medsebojna ljubav naj diči Marijine hčere. Od 11.—19. nov. se je obhajal tukaj sveti misijon, katerega so vodili trije čast. gg. misijonarji iz Celja. Sveti misijon je pač čudoviti vir milosti božjih, je rekel marsikdo hvaležnega srca. Ob sklepu misijona se je slovesno blagoslovil prenovljen Marijin prestol in krasna Marijina krona s primernim nagovorom. O kako lepo in krasno, kaj ne sestrice? to nam bode ostalo kot hvaležen spomin na sveti misijon. Na praznik brezmadežnega spočetja Dev. Marije 8. decemb. so imela dekleta skupno sveto obhajilo. O da bi kakor sveče, Mariji Materi darovale tudi svoja srca popolnoma! Dne 9. in 10. je bilo izpostavljeno presveto Rešnje telo v javno češčenje. Komu pač bi ne igralo v takih dnevih srce sreče in pravega veselja. Kaj ne? da se lahko radostnega srca ozremo nazaj na ravnokar preteklo leto? Oh, da bi vedno tako ostalo, saj bi potem res zacvetel oni prekrasni vrt, poln cvetk najlepših čednosti, ki so ga nam tako priporočali č. g. župnik. A v sredi tega vrta pa ti naša prekoristna Marijina družba rasti in procvitaj! Micika.

Št. Jurij ob juž. žel. Mladinsko gibanje v letu 1911. a) Mladeniška zveza. 1. jan. 1911. novozvoljeni predstojnik Vinko Čretnik je imel nastopni govor. Določila se je tvarina nadaljnim shodom. 19. febr. so se zborovalci seznanili z uvodom Zlate knjige in knjige o lepem vedenju. Duh. vodja opozori na nekatere značilne dogodke iz dnevnega časopisja. 19. marca Anton Kovačič primerja v govoru zbujačo se pomlad z nadepolno mladino. Predstojnik govori o značajnosti. Duh. vodja omenja žalostni jubilej, 40 letnico orožanja Rima. 17. aprila Anton Kovačič prednaša velikončno pesem, Soler Martin pa Gregorčičevo »Kmečki hiši.« Govorniške vaje sta imela predstojnik in Janez Golob. Dijak A. Jagodič govori o jetiki in njeni ozdravljivosti, Podgoršek pa o treh sovražnikih slov. življa, kar so nemurji, liberalci in alkohol. 28. maja M. Soler podaja študijo o boju za obstanek pri živalih. 18. junija Franc Zličar pohvali mladeniče zaradi njih značajnega zadržanja v volilnem boju, ki je prinesel stranki lepe uspehe. A. Jagodič uči o izbiri knjig in načinu branja. 16. julija tovariš Golob častita v pesmici predstojniku za god. Dogovorijo se važne reči radi obnega zbora podr. Slov. Straže in dekanijskega mlad. shoda v Št. Jurju. Na slednjem, ki je že bil obširno opisan, sta se oglasila k besedi dva domačina V. Čretnik in J. Goleš. 17. sept. in 15. okt. se je vršilo tretje branje Zlate knjige. Duh.

vod. razloži pomen kmetijske družbe. 19. nov. duh. voditelj dokaže, da je klic o draginji v ustih kmet-skih sovražnikov hinavski. 31. dec. je bil občni zbor. Članov je imela ml. zveza 40.

b) Dekliška zveza v letu 1911. 6. januarja je Neža Kozar prednašala božično pesmico, M. Kompolšek govori proti slabemu tisku in berilu. K. Regoršek navede nekaj narodnega blaga iz božične dobe. Govorila je še predstojnica M. Vrečko. 29. jan. je bil občni zbor kat. bral. društva, torej shod tudi za zvezo. Govorile so pri tej priložnosti: T. Soler dekliška organizacija je velesila, M. Vrečko je svarila pred slabim živom; M. Kozar je deklamirala: Marijin otrok pred nebeskimi vrati. 12. febr. A. Soler, kaj lahko pošteuo kršćanko dekle za narod stori. Prebral se je za-pisnik obnove zboru bralnega društva, prve od-borove seje in pravila dekliške zveze. 12. marea Regoršek K. pozivlja k složnemu delu. Duh. vod. poda opis razkolne cerkve ter razloži pomen Ciril-Metodove ideje ter bratovščine istega imena. 9. apr. z govorniški vajami so nastopile K. Regoršek, N. Kozar, E. Vrečko in M. Klinc. Shod je zaključil s častitkami za velike praznike. 14. maja Duh. vod. priporoča obenem III. red sv. Franciška in Marijino družbo, ker sta oba dobra in se ne iz-ključujeta. 5. junija obč. zbor dekl. zveze; pred-stojnica izvoljena J. Gajšek. G. Fr. Zličar izraza up o korenjaškem zadržanju deklet ozir državnih volitev. 29. jun. Na tem zborovanju so mladenke žele pohvalo za trud k dobremu izidu volitev. Fran-ca Leskovšek je postala podpredstojnica in je prevzela skrb za petje. Krajevne predstojnice so ostale prejšnje. K besedi sta se oglasili J. Sajko in pred-stojnica. 13. avg. F. Leskovšek govori o vplivu petja na nepokvarjeno srce. 8. sept. velik dekliški shod pri Sv. Rokn v Šmarju. Naših je bilo 100. Govorila je M. Klinc: slep je, kdor se strastem vda. 8. okt. A. Florjančič prinaša pozdrave od somišljenic iz teharskega gospod. tečaja in napo-veduje stvarno svojih bodočih predavanj. J. Sajko deklamira o čudežni rešitvi neke vasi pred Turki. T. Supanc nastopi prvič in povdarja v lepem go-voru važnost dekliškega znaka kot vidnega zna-menja organizacije. A. Florjančič dokaže pogubnost izselništva. Osmošolec V. Jagodič govori prepri-čevalno o nalogah dekliške zveze. 12. novembra A. Florjančič: miroljubnost in potrpljenje je dar božji. J. Gajšek: Odpadi od kat. cerkve se obilno izjed-načijo s povratki po drugod. 24. dec. Dve pesmi, dve deklamaciji. T. Fendrih poda vsebino črtice: Romanje na goro. E. Vrečko vabi k prispevanju za bošerske sirote. T. Zupanc razloži zanimivo zgodbo čudodelnega kipa „Praškega Jezuška.“ A. Florjančič o lastnosnih bogoljubnosti. Članice je imela zveza 105.

Št. Peter v S. dol. Občni zbor »Savinjskega okrožja« zveze slovenskih deklet se je vršil v nedeljo dne 17. dec. 1911 ob navzočnosti kakih 500 mladenk iz raznih župnij naše doline v krasni dvorani novega društvenega doma v Št. Petru.

Vzradoščena sem bila, ko se nam je na vprašanje, kje je tisti dom, v katerem je danes zborovanje vseh vrljih Savinječank, pokazalo na tako praktično izdelano stavbo. Še bolj pa sem se začudila, stopivša v tako res umetno izdelano dvorano, v kateri so že bile zbrane vse

za sveto in narodno stvar delujoče mladenke Savinjske doline. Najpoprej nas je v izbranih besedah pozdravil domači preč. g. župnik dr. Jančič, povdarjajoč, da je vse to priraslo iz požrtvovalnosti domačih faranov in da tudi dekleta v tem tem oziru niso bila na zadnjem mestu. V marsikaterej našej fari bi se lahko postavilo nekaj temu enakega, samo če bi imeli osebo, ki bi se zavzemala zato, kakor sem to spoznala v osebi odnotnega preč. g. župnika, in ne bilo bi nam potreba ob prirejanju naših gledaliških predstav liberalcev prositi za prostore. Na predlog preč. g. dr. Hohnjeca je bila zbrana za predsednico veličastnemu zborovanju vrla mladenka Marija Drev iz Petrovc, katera je v vznesenih besedah pozdravila nas mladenke in preč. g. govornika iz Maribora ter mu dala besedo. Dr. Hohnjec je na to v enournem govoru razpravljal o delu dekliških zvez v zimskem času, nas navduševal za zveze ter jasno dokazoval, koliko koristi pridno, dobro in izobraženo dekle in, kako močno vpliva na razvoj fantov, da zares dela čast sebi in celemu narodu. Na njegovo željo se je razdelilo okrožje na dva dela po dekanijah. V braslovški dekaniji je že tako ustanovljen odsek in naj bi se to storilo še v celjski dekaniji, a poleg tega pa bi še naj vsejedno ostala skupna organi-zacija Savinjskega okrožja. Za tem govornikom je povzela besedo preds. zboru ter nas v daljšem govoru navduševala k izobraževalnemu delu, posebno kako naj bi vsaka izmed nas skrbela za naraščaj, to je: da mlada dekleta takoj po izstopu iz šole pripravimo za dekliško zvezo.

Da je to okrožje delovalo bolj kakor kjerkoli drugod na Spod. Štajerskem, smo spoznale iz poročila o delovanju v prvem poslov-nem letu, katerega nam je podala podpredsed-nica Terezija Šketa iz Braslovč. Ustanovljeno je bilo to okrožje 24. jilija l. 1910. Obstaja že torej eno leto in nekaj mesecev. Ob ustanovitvi je štela naša dolina samo tri dekl. zveze, zdaj pa jih imamo sedem, katere prav živahno delujejo. Priredilo je to okrožje s pomočjo S. K. S. Z. velikanski shod na Oljski gori, kateri nam ostane v neizbrisnem spominu. Sploh se je v tem letu marsikaj storilo v povzdigo in v pospešitev dekliške organizacije v Savinjski dolini. V imenu žalske zveze je govorila M. Pesko o požrtvovalnosti slovenskega ženstva. Naš shod je počastil in se oglasil tudi k besedi preč. g. Schreiner, provizor iz Zalca, predlagal nam je, da bi bilo dobro ustanoviti splošni pevski zbor iz posameznih zvez, ter si s časoma pripraviti tudi skupne gledališčne obleke. Vse smo se strinjale s tem predlogom ter sklenile delati, da se to prej ko mogoče izpolni. Saj pa bi bilo to res nekaj veličastnega, da bi potem lahko na kakšnem velikem dekliškem shodu skupno prepevalo kakih 200 dekliških grl in na tak način bi se še marsikatero dekle k zvezi pridobilo. Predsednica je na to zahvalila vse govornike in govornice ter zaključila krasno uspeli shod, da kakor se je lani pri ustanovitvi tega okrožja povdarjalo, da Savinjska dolina je in mora biti naša, mnogo bolj lahko povdarjamo to letos, da, skoraj lahko

rečemo, da Savinjska dolina je že naša. Zapelo se je še par mičnih pesmic in vrnile smo se z velikim veseljem polne navdušenosti in lepih načrtov na svoje domove ter pripovedovale svojim dragim, da je bilo zelo lepo in prijetno. Predraga dekleta, za nami je torej shod, na katerega smo lahko ponosne. Dale smo račun od svojega delovanja. Navzele pa smo se tudi novega poguma in veselja, katerega mora imeti vsako dekle, če hoče vstrajno odbijati navale tujih, kakor tudi domačih nasprotnikov. Samo žal, da so se iz nekaterih župnij članice tako slabo udeležile. Opazila sem, da se celo odbornice niso bile vse navzoče. Takim mladenkam, katere nečejo posvetiti vse skrbi naši dekliški organizaciji enkrat za vselej povem, da naj, kadar jih volijo, rečejo: mene ne, jaz nečem delati. Torej mladenke, si boste zapom-

nile to. Mladenkam odbornicam ne sme biti nič pretežavno, ne sme se jim zdeti nikamor predaleč, tožiti tudi ne smejo, da je preslabo vreme; ampak če je kje kakšen shod napovedan, iti morajo če jih ne izgovarja pravičen vzrok. Nekatero se tudi izgovarjajo, da jim to ali ono ni bilo znano. Pa dekleta posebno one, katere ste prišle do častnega mesta odbornice, bi pa že morale biti toliko zavedne in skrbne, da imate pri hiši vsaj en katoliški časniki tako n. pr. Slovenski Gospodar, v katerem je pravočasno vse naznanjeno.

Užaljene ne smete biti radi tega, temveč upoštevajte to ter se spreobrnite. Pomislite, če bi vse tako delale, kam pa pridemo. Vsem vrlim mladenkam šiře Slovenije pošiljam novoletni pozdravček.

Dekle poleg Savinje.

Govorniške vaje.

Peter Barberič.

Govoril na zborovanju mlad. zveze v Št. Jurju ob juž. žel. Fr. Gromovnik.

Življenjepis je najboljša šola lepega življenja. A vsak življenjepis ne v toliki meri kakor n. pr. življenje Petra Barberiča, ki vam ga hočem danes na podlagi znane knjižice, predstavljene iz hrv. jezika, na kratko opisati; toda ne zato, da bi vam ne bilo treba knjige brati, ampak da bi tembolj gotovo tisto knjigo brali. Peter Barberič je bil roj. 15. maj. 1874 v vasi Klobuk v zahodnem delu Hercegovine, že blizu dalmatinske obali. Njegov oče Anton še živi, od treh bratov pa je eden, Marko, župnik v Gorici. Dobra mati je umrla 1893. leta. Peter je svoja mlada leta preživel doma. V šolo je začel hoditi leta 1886, torej precej pozno, a brati se je naučil že prej, ker je kot pastir imel pri sebi vedno kako knjižico. Potem je prišel v trgovino nekega sorodnika, kjer je sicer zvesto opravljal svojo službo, a veselja ni imel s tem poslom. K sreči pride njegov učitelj do njega in ga vpraša, če ne bi hotel postati duhovnik. Ko je zvedel, da lahko postane duhovnik, ne da bi moral biti frančiškan, je privolil; poznal je namreč samo frančiškane, ki so do novejših časov skoro edini duhovniki bili v tej deželi. Peter je bil brezplačno sprejet v nadškofijski zavod v Travniku ter je tako postal dijak ondodne gimnazije. Kdor ta življenjepis bere, se čudi, kako da na gimnazijah v Bosni učijo profesorji duhovskega stanu in celo od liberalcev tako osvozarjeni jezuiti, pri nas pa večinoma posvetni, svobodomiselní, celo judovski profesorji, razen veronauka seveda. Tudi pri nas so nekđaj bile vse šole od ljudske do visoke šole pod cerkveno višjo oblastjo, ki je profesorje nastavljala, kakor še sedaj deloma v Bosni, kar priča, da je začetnica šol bila sv. Cerkev, ki pa ji svobodomiselní očitajo, da je sovražnica izobrazbe. Bosna še je bila turška pokrajina, ko je misijonaril in šole ustanavljal reven frančiškan. Na naših srednjih šolah se dijaki morebiti na-

učijo manj potrebnega, pač pa so v veliki nevarnosti, da izgube vero in poklic za duhovniški stan, ki so ga prinesli iz očetove hiše s seboj. Med mladeniči v Travniku se goji poleg učenosti tudi čednost. V tem oziru pa je vse druge tovariše daleč nadkriljeval naš Barberič. Kakor bi vedel, da ne bo starosti dočakal, je hitel od čednosti do čednosti. Po njegovem prizadevanju se je med dijaki ustanovila Marijina družba in vpeljala bratovščina Srca Jezusovega. Tako pobožen je pa bil ne morebiti, ker je čutil kal bolezni v sebi. Tedaj je bil dečko še popolnoma zdrav, če tudi manj krepke narave. Nekateri mladi ljudje se še le tedaj k Bogu obrnejo, ko vsled svojih izgredov in uživanja zbole, dočim so ga prej v nemar puščali. Peter se je bil pa na velikonočni torek 1896 kot sedmošolec prehladil, ko ga je na izletu z drugimi golenici vred dobila nevihta. Začel je hirati; živel je še eno leto in je umrl na sušici 15. aprila 1897.

Kako vspodbudna je bila njegova potrpežljivost v bolezni, kako blaženi so bili zadnji dnevi in smrt sama, to knjiga opisuje z lepim nadpisom: V šoli križa. Zato Ti, prijatelj, zopet kličem: vzemi in beri! Rajši, ko bi brali kake romane, ki so izmišljeni od prve do zadnje črke in mladim srcem celo kvarljivi rajši beri tak življenjepis in imel boš več koristi! Tudi Petru je domači zdravnik v bolezni priporočal, naj bere romane, da se raztrese. Peter se je temu samo nasmejal, toda, ko mu zdravnik le ni dal miru in zopet in zopet predpisal romane, mu je hotel Peter ustreči. Ko pride nekoč zdravnik, leži velika knjiga pred Petrom odprta. »Danes imate vendar neki roman,« reče zdravnik; toda pokažite mi! Pa kaj je bil ta krasni roman? Letnik Katoliškega lista je bil.

Njegovi tovariši so ga neznansko ljubili; zato pa je tudi bila ločitev od njega težka. Akoravno se je Peter v življenju tako odlikoval pred vsemi, ga vendar ni nihče zavidal; sedaj pa, ko je umrl, so ga mnogi zavidali. O da bi mogel jaz umreti, kakor je on umrl! O, da bi

mogel ž njim zamenjati, takoj bi legel mesto njega v krsto! Čul si male in velike dijake. »Žalostnega srca vam hitim pisati, preljubi učitelj, kateremu bi radi sporočali samo vesele in ugodne novice. Naša velika izguba bo tudi za Vas hud udarec! Najboljšega Vašega učenca ni več. Peter Barberič je zamenjal ta svet, ki ni bil njega vreden, z lepšo domovino z rajem.

Velika je naša žalost, ko nas je zapustila ta zlata duša, ta cvet kreposti. Toda občutimo pa tudi veliko tolažbo, ker je tako živel, da se lahko reče: on je v nebesih. Smrt ga je samo presadila v rajski vrt.

Mladeniči! Barberič nam veselo kliče, kakor on, ki je preskočil širok in nevaren jarek: Jaz sem že tukaj! Fantje, za menoj!!

Drobtinice.

Slovarček najnavadnejših tujk.

Edikt — latinska beseda (edictum): razglas kake oblasti.

efekt, latinska beseda (effectus): učinek. **efemerno**, grška zloženka od epi = na in hemera = dan; efemerno = enodnevno, kar se nagloma pojavi in hitro mine.

egoizem, od latinske besede ego = jaz; egoizem pomeni samoljublje, egoist se imenuje sebičen človek, ki povsod išče le svoj dobiček, za občno korist in blagor mu ni mar.

eklatantno, od francoske besede éclatant (izg. eklatan) = jasno, sijajno, glasno n. pr. eklatanten dokaz = jasen, razviden dokaz.

Eldorado — španska beseda: el dorado = pozlačeni mož. Eldorado se je imenovala deželica v južni Ameriki, ki je imela mnogo zlata in dragocenih kamenov. V prenesenem zmislu pomeni Eldorado bajno, rajsko deželo, kjer je vsega dovolj (zlata dežela).

elegantno, francoska beseda = izborno, lepo, ukusno.

element: latinska beseda = prvina, prvotna sestavina; elementaren = začetan, n. pr. elementarna šola = začetna šola. Ker so stari mislili, da vse stvari v vidni naravi sestojijo iz 4 prvin ali elementov: ogenj, zrak, voda, zemlja, se imenujejo elementarne nesreče požari, nevihte, potresi, povodnji.

eliminirati — od latinske besede eliminare = vreči črez prag (limen = prag), odstraniti, oddaljiti.

elipsa = podolgovat krog, pakrog, n. pr. kokošje jajce ima podobo elipse (grška bes.)

eminentno — od latinske besede eminenter = odlično, eminencia = odlika. Eminencia je naslov za kardinale, slovenski in hrvaški se pravi kardinalu: Uzoritost.

empirično — od grške besede empeiria = izkustvo, izkustveno. Marsikaj nas izkušnja uči, to so empirične resnice.

enciklopedija: od grške zloženke en = v, ciklo = krog, paidia = otročja igrača, Pri Grkih in Rimljanih je enciklopedija pomenila skupino tistih ved in umetnosti, ki si jih je mladenič moral pridobiti, če je hotel veljati za izobraženega človeka. Dandanes pomeni enciklopedija knjigo, ki pregledno in jasno podaja jedro vseh znanstev.

enketa — od francoske besede enquête (izg. anket), to pa od latinskega glagola inquirere (izg. inkvirere) = preiskovati. Enketa pomeni preiskavo, zasliševanje. Če se n. pr. zbere

več učenih in izkušenih mož, pa se posvetujejo, kako bi se dalo n. pr. šolstvo preustrojiti, se imenuje to enketa.

enormno — od latinske besede enormis = kar odstopa od pravila (norma = pravilo), nepravilno, čezmerno, ogromno.

entuziazem — od grške besede enthusiasmos = silno navdušenje.

epidemija — epidemičen, od grške besede epi = pri, med, demos = ljudstvo, kar je med ljudstvom razširjeno. Dandanes pomeni epidemija med ljudstvom začasno razširjeno bolezen.

epilog: grška beseda = sklep, zaključek govora.

epizoda: grška beseda, prizor, kratko vmes vpletano dejanje.

epohalno: od grške besede epoché = pohvala, pa tudi stanje nebeških teles, doba. Epohalno = znamenito, odlično, kar ostane v trajnem spominu, je nekak pomnik v časovnem toku.

epos — grška beseda = rek, pripovedovanje. Epos se imenuje pesem, ki obširno pripoveduje kako dejanje, n. pr. narodne pesmi o kralju Matjažu so epske pesmi.

epopeja — grška beseda — daljša epična pesem z junaškimi dejanji.

erotika — erotično: od grške besede eros = ljubezen. Erotično se imenujejo pesmi, ki opevajo ljubezen. Erotična čustva = ljubezenska čustva.

estetika — estetično, od grške besede aisthesis = opažanje, zaznava. Estetika je dandanes znanost, ki uči, kaj je lepo. Estetično = umetniško lepo, n. pr. slika.

eskadra, francoska beseda aisquadre (izg. eskadre) = oddelek vojnega brodogva.

eskadron: franc. beseda = štirikot, konjeniška četa. Konjeniški polk (regiment) šteje v Avstriji 6 eskadronov.

etika — etično: od grške besede ethos = navada, нрав. Etika je veda, ki govori o нравnosti t. j. kaj je dobro in slabo, dovoljeno in nedovoljeno.

etui: francoska beseda = tok, ovitek, n. pr. lepo vezana knjiga ali zlata ura se dene v »etui« (izg. etui), da se ne umaže.

eventuelno, od latinske besede eventus = izhod, konec, posledek. Eventuelno = kar se utegne zgoditi, slučajno.

evo: hrvaška beseda = glej!

Uredniški pogovor.

Stara in splošna je navada, da si znanci in prijatelji voščijo srečno in veselo novo leto. Vsa čast tej navadi, dasi so vse, še tako „cifrate“ čestitke le prazne besede v naših ustih, velikokrat še povrh grda hinavščina. Naše čestitke imajo le takrat neko jedro, če pridejo iz srca in se vzdigujejo kot dišeče kadilo ne samo pod nos tistemu, ki ga hočemo počastiti, ampak v obliki prisrčne molitve pred prestol Tistega, ki ima v rokah našo usodo, in pa če besedam sledi dejanje.

Tudi urednik pošilja širom sveta iskrene čestitke za novo leto vsem čitateljem in pisateljem obojega spola. S to čestitko pa združuje gorečo prošnjo, naj večni Bog blagoslovi zlasti našo drago mladino, naj jo varuje pred sovražniki, znotranjimi in zunanjimi, naj ji dodeli dar modrosti, dobro pamet, kakor pravimo, da bo spoznala, kaj je š njeno pravo srečo; v skušnjavah in težavah naj ji da moč in srčnost, mir srea in zadovoljnost, pa blagoslov tudi v časnih rečeh. Prav posebno goreče želje še pošiljamo v nebo za tiste mladeniče in mladenke, ki bodo to leto storili velevažen korak, bodo zapustili naše vrste in stopili v zakonski stan.

Z besedami pa hoče združiti urednik tudi dejanja. Prizadeval si bo na vso moč, podajati v listu koristne nauke, sedaj v resni, sedaj v šaljivi obliki.

Ti pa, draga mladina, ravnaj se po teh naukih. Ali je kdo med vami, ki bi ne hotel biti srečen in pošten na zemlji, in srečen enkrat v večnosti? Gotovo ni takega bedaka, ki bi tega

ne hotel. Toda do sreče in poštenosti vodi le ozka pot, in to pot Vam želi kazati vestno „Naš Dom“.

Naj sledi dejanje tudi od vaše strani. Oklenite se „Našega Doma“, naročite ga, berite ga, držite se njegovih naukov, in vsak somišljenik naj se tudi v molitvah spominja svojih sobratov in sester; potem pa vas zagotovim, da bo novo leto za vas srečno in srečno tudi za slovenski narod, čeravno prihrujejo čez nas viharji in nadloge. Njim, ki se Boga bojijo, se vse na dobro izide.

Naše pisatelje in pisateljice prosimo ob novem letu, naj nas še naprej zalagajo z dobrimi povestmi in pesmimi, z dopisi o društvenem gibanju, z govorki; vrla dekleta naj še naprej pridno obdelujejo svoj dekliški vrtec, fantje pa naj ne pozabijo na svoje Orle. Imejte pa tudi potrpljenje, če vaš spis tako kmalu ne pride na svetlo, kakor bi si želeli, zakaj uredništvo mora računati z razmerami, ki dopisniku niso znane. Če se pa tu in tam zgodi, da kak spis izgine v brezno uredniškega koša, ne smete zameriti in se hudovati, to naj vam bo takorekoč vspodbuda, da se spopolnite. Tudi to je vaja za mlade ljudi; če boste vse zamerili, kar ne bo po vaši volji, boste pač težko izhajali na svetu. Človeku marsikaj spodleti, a pameten človek se tudi iz tega kaj nauči. Naznažite tudi uredniku zaupno svoje misli in želje glede lista.

Veselo in krepko torej naprej v novem letu!

Urednik.

Naš Dom!

Pred durmi je zopet novo leto in treba bo zopet obnoviti naročnino na »Naš Dom« za leto 1912. Že danes smo priložili vsem naročnikom položnice, da ž njimi plačajo naročnino.

Ob novem letu imamo v tiskarni neizmerno veliko dela, zato prosimo cenjene naročnike, da bi nam poslali naročnino za leto 1912 že pred novim letom, kolikor jim je to mogoče. Po praznikih namreč in po novem letu se nam delo v upravnishvu grozno kupiči, da ga mnogokrat pri najboljši volji ni mogoče sproti opravljati. Le pomislite, če nam 5000 naročnikov pošlje denar v par dneh, koliko vpisovanja! To da dela za več tednov, in pri tem se kaj lahko zgodi, da kak novi naročnik dalje časa ne dobi lista. Ako pa se začne naročnina pošiljati če v decembru, se vpisovanje poslanega denarja lepše razdeli in bolj mirno izvrši, kakor če pride po 300 naročnikov naenkrat. Zatorej prosimo še enkrat, da se začne pošiljati naročnina prej ko mogoče.

Denar se naj pošlje po položnici. Položnica se naj natančno izpolni. Ime in stan morata biti razločno pisana, ravno tako tudi pošta.

Stari naročniki naj zapišejo na položnico nad besedo »Položnica« besede: **Star naročnik**; novi naročniki pa naj na istem mestu zapišejo besede: **Nov naročnik**. Ravno tako se naj zapiše na nakaznico: **Nov**, ali: **Star**, ako kdo pošlje denar po nakaznici. Zakaj pa to? bode marsikateri vprašal. Zato, da novi naročniki list pravočasno dobijo. Ako stoji na položnici beseda: **Star**, se položnica lepo odloži in se naročnina vpiše šele pozneje, ko je manje dela. Ako pa najdemo na vrhu položnice besedo: **Nov**, vzamemo položnico takoj v roke in novega naročnika napišemo na naslovno polo, da list takoj dobi. Ako pri novem naročniku manjka beseda: **Nov**, potem se išče njegovo ime med starimi naročniki, in še-le takrat, ko ga med starimi naročniki ni najti, se spozna, da je nov, in se mu začne pošiljati list večkrat mogoče še-le čez 14 dni. In koliko nepotrebnege dela nam to napravi, če moramo večkrat po četrť ure iskati kako ime med starimi naročniki, kjer ga ni, predno spoznamo, da imamo opraviti z novim naročnikom! Torej cenjeni naročniki, ne pozabite na besedi: **Nov**, ali **star**! S tem nam prihranite veliko, veliko dela.

»Naš Dom« bo stal, kakor do zdaj, 2 kroni na leto.

Uredništvo si bo prizadevalo list v novem letu še spopolniti po vsebini, da bo res zanimiv in poučen. V katerikoli hiši so mladi ljudje, naj bi našel prostor tudi »Naš Dom«. Slovenska mladina, okleni se svojega glasila — »Našega Doma«.

Uredništvo in upravništvo.

